

GOSPODAR-SKI LIST V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in uprava Maribor, Slomškov trg št. 20

IZHAJA VSAKEGA PRVEGA V MESECU
Cena inseratov po dogovoru
CENA: 100 Din letno, inozemstvo 200 Din

Kaj bo z našim vinom?

Te dni se je vršil zanimiv boj med Vinarskim društvom in nekim dopisnikom »Večernika« v Mariboru v zadevi banaškega in našega vina. Dopisnik je očital v članku »Resna beseda o uvozu banatskih in dalmatinskih vin«, da je samo v januarju in februarju se uvozilo v Maribor 60.000 hl banačana ter dalmatinca. Vinarsko društvo pa ugotavlja, da se je lani celo popilo v Mariboru samo 14.850 hl vina. Ako bi ta vest odgovarjala resnici, bi moral vsak tukajšnji državljani izpiti v dveh mesecih 200 l vina, dočim je res, da pride letno le okrog 42 l na osebo.

V tej debati smo izvedeli še nekaj drugega. Vinarsko društvo se je sicer obrnilo na banovino za zaščito pred takim uvozom banaških in dalmatinskih vin, da pa je prejelo odgovor, da so vina gotovo pristna, ker se ne spleča ponarezati vina s ceno 2 Din za liter in da je kontrola stroga, poleg tega pa da stojita kmetijsko kakor tudi trgovsko ministrstvo strogo na stališču, da se ne sme ovirati legalna vinska trgovina.

Zanimiv je poziv, da si naj vinogradniki sami pomagajo! Vedno in povsod se piše, kako se želi pomagati kmetu, ki je gospodarsko na robu propada. A zadnjič smo prejeli tolmačenje glede znižanja zemljarine za to za — slovensk vinograde ne velja! Sedaj prejemamo obvestilo, da si naj sami pomagamo glede preprečenja uvoza banačana in dalmatinca.

Kako bo ta samopomoč izgledala, vidimo iz tega, da se v Mariboru vedno bolj razvijajo dalmatinske kleti in gostilne. Ti dve leti, ko je bilo našega vina malo, res niso naši vinogradniki mislili na to, kako bi ga prodali. Je šlo. Osvojili so si trg nazaj. Sedaj se naše vino zopet odriva in treba bo res vse storiti, da bo v jeseni naš vinogradnik lahko prodal svoje vino. Na poziv banovine, ki ima dolžnost skrbeti tudi za procvit kmeta-vinogradnika na Štajerskem, si bomo morali sami pomagati.

Kmetje, ki prihajate v mesto, zahtevajte v gostilnah, če kaj pijete, samo štajersko vino! Gostilne, ki nočejo točiti štajerskih vin, si zapomnite! Okleinite se vinarskega združništva! Vodite po svojih zaupnikih kontrolo, kdo uvaža in koliko uvaža katera vinska trgovina tega vina v naše kraje! Vemo, da se je to vprašanje sprožilo sedaj za časa volitev in da bo deževalo obljub; vemo pa tudi, da drži le navodilo banovine kot edino resnično: da si naj pomagamo sami! — »Gospodarski list« bo prinašal v tem oziru še nadaljnja poročila, da vas bo obveščal o tem važnem gospodarskem vprašanju naših

vinogradnikov in viničarjev. Naši vinogradi ne smejo propasti!

Občni zbor Narodne banke v Beogradu.

V nedeljo, 10. marca, se je vršil v Beogradu občni zbor Narodne banke. Iz poročila za preteklo leto povzamemo, da v denarnem obtoku lani ni bilo veliko sprememb. Ob koncu zadnjih 4 let se je namreč naš denarni obtok gibal tako-le (v milijonih dinarjev):

	ob koncu leta			
novčаницe	1931	1932	1933	1934
po 1000 Din	2880	2843	2792	2876
po 100 Din	1874	1725	1481	1479
po 10 Din	414	200	50	25
po 5 Din	4	4	4	4
skupaj bankovci	5172	4772	4327	4384
kovani novci	161	479	960	994
denarni obtok	5333	5251	5287	5378

Gornja primerjava nam kaže, da so novčаницe po 10 Din zarad. izdaje srebrnih kovancev po 10 Din že skoro do cela izginile iz prometa in jih je samo še za 25 milijonov Din. Izdaja srebrnih kovancev po 20 in 50 Din pa je povzročila, da se je obtok novčаниц po 100 Din v zadnjih štirih letih zmanjšal za 400 milijonov Din. Srebrnih novcev je država izdala v celoti za 1 milijardo Din, ki pa ni šla vsa v promet, temveč je ob koncu lanskega leta ležalo v blagajnah Narodne banke teh srebrnih kovancev za 157 milijonov Din. Drobni novci iz niklja je bilo izdanih 200 milijonov, od katerih pa je bilo le 151 milijonov v prometu in 49 milijonov v blagajnah Nar. banke.

Letno poročilo tudi vsebuje naslednje podatke o razdelitvi meničnih posojil na beogradsko centralo in posamezne podružnice, katera se je vršila zadnja leta tako-le (v milijonih dinarjev):

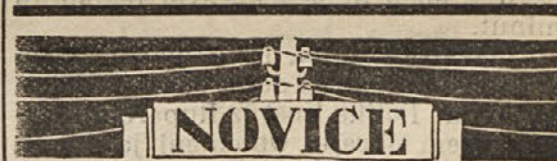
	ob koncu leta		
	1932	1933	1934
vsa men. posojila	2112.0	1808.9	1528.8
od tega:			
Beograd	784.3	635.9	515.3
Zagreb	576.8	488.7	396.5
Ljubljana	140.5	139.6	122.5
Novi Sad	102.3	104.0	101.1
Osijek	83.4	73.5	67.9
Sarajevo	61.3	65.7	60.0
Niš	59.1	53.4	44.7
Skoplje	52.2	40.3	34.8
Maribor	43.7	36.6	34.5

V zadnjih dveh letih so menična posojila pri centrali v Beogradu nazadovala za 269 milijonov Din, pri podružnici v Zagrebu pa za 180 milijonov Din. Pri podružnicah v Ljubljani in Mariboru so ob koncu leta 1932 znašala menična posojila 184 milijonov Din, ob koncu

lanskega leta pa 157 milijonov Din. Menična in lombardna posojila Slovenije (podružnici Ljubljana in Maribor) pri Narodni banki so v zadnjih letih občutno nazadovala in sicer od 205 milijonov ob koncu leta 1932, odnosno 192 milijonov Din ob koncu predlanskega leta na 165 milijonov Din ob koncu lanskega leta. Žirovne naložbe Slovenije pri Narodni banki pa so se povečale od 27.8 milijona Din ob koncu predlanskega leta na 45.1 milijona Din ob koncu lanskega leta, tako da je lani celokupni dolg Slovenije nasproti Narodni banki po odbitku žirovni vlog padel od 164.3 na 119.9 milijona Din.

Na občnem zboru je prvi ravnatelj Narodne banke dr. Protič delničarjem banke sporočil, da znaša čisti dobiček za razdelitev delničarjem 21,614.935.43 Din. Upravni odbor Narodne banke je predlagal zboru delničarjem, da se na račun dividende izplača delničarjem 21 milijonov Din, ostanek pa v sklad za dopolnitev dividend. Pri Narodni banki je udeleženih skupno 1373 delničarjev, od katerih pa ima samo 21 največjih delničarjev več ko polovico vseh delnic, ostalih 1352 delničarjev pa manj nego polovico delniške glavnice.

Govoril je na občnem zboru zlasti dr. Bajkič, ki je poudaril, da v nobeni drugi državi na svetu niso cene kmetijskim pridelkom padle tako nizko kakor pri nas. Po njegovem mnenju je temu vzrok devizna politika Narodne banke. Treba je rešiti vprašanje kreditne politike te banke. Denarnim zavodom je treba pomagati, da se rešijo denarne krize, potem se bo denar vrnil v naše gospodarstvo.

Uredba o javnih delih. Ministrski svet je odobril dne 21. marca uredbo o javnih delih, ki predvideva, kar je važno za Slovenijo, da se prične takoj z gradnjo železniške proge Št. Janž — Sevnica, ki se bo pozneje podaljšala na Novo mesto — Stražo — Delnice. Predvideno je po tej uredbi, da se prične takoj tudi z gradnjo betonske ceste Ljubljana — Kranj in Maribor — Št. Ilj — državna meja.

Umrl je v celjski bolnici dne 22. t. m. v starosti 70 let g. Franc Roblek, veleposestnik v Žalcu, načelnik Savinjske posojilnice, bivši žalski župan, nekdanji poslanec na Dunaju, predsednik Hmeljarskega društva in Hmeljarne. Svetila mu večna luč!

Nesreča pri smučanju. Nogo si je zlomil pri smučanju na Jezerskem gospod

Zdravko Štangl iz Maribora. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnico. G. Zdravku želimo skorajšnje okrevanje.

Dva pogorelca. V Zgornjem Krapju pri Ljutomeru je pogorel posestnik Iv. Špindler. Zgorelo mu je gospodarsko poslopje, svinjaki in ostrešje na hiši. Škoda 20.000 Din. — V Trničah pri Račah je upepelili ogenj stanovanjsko hišo in gospodarsko poslopje, ki sta bila pod skupno streho, posestniku Antonu Smolingerju. Škoda 25.000 Din.

Tri prste na roki je odrezal stroj Lapornik Francu, delavcu v tovarni podpetnikov v Gračnici pri Rimskih toplih. Poškodovani se je zatekel v celjsko bolnišnico.

Smrtna nesreča. 24letni brezposelni mizarški pomočnik Franc Ule s Sela pri Zagorju je tolkel s kladivom po skali. Kladivo se je razletelo in kos železa je zadel Uleta v trebuh tako, da je v ljubljanski bolnišnici podlegel notrajni poškodb.

Reva zapustila 40.000 Din. V Beljaku v Kaigasse 6 je životarila 70letna Ana Konič, ki se je izselila iz Jugoslavije. Zadnja leta je živela v tako siromašnih razmerah, da je bilo vse prepričano, da je 70letna starka reva, ki je vredna dejanskega usmiljenja. Koničeva je umrla pred nedavnim. Po smrti so preiskali njeno borno sobico, v kateri so odkrili dve hranilni knjižici s 3000 šilingi, med capjem in po predalih so pa nabrali 2000 šilingov. Navidezna reva je zapustila brez dedičev lepo premoženje 40.000 Din. Policijska oblast je odredila, da se poiščejo sorodniki.

Poskus samomora. V mariborski jetnišnici čaka na potrditev smrtne obsodbe ali na pomilostitev na dosmrtno ječo morilec Juhant. Izjavil je pazniku, da se ne na obesiti in si je prerezal s priostreno žlico žile na roki, pa so mu oteli življenje.

Smrtna žrtev tihotapske strasti. Na meji blizu Dravograda je padel kot žrtev tihotapske strasti 21letni posestniški sin Ivan Pongaršek, po domače Branek. V družbi tovarišev je hotel v Avstrijo vtihotapiti dva konja. Pongarška je ustrelil obmejni stražnik na begu v nogo in je izkrvavel tekom 10 minut.

Tolovajska brata. Pred mariborskim sodnim senatom je dajal odgovor 39letni čevljar Feliks Kosi iz Ruperč v šentlenarskem okraju. Omenjeni je dne 4. novembra 1931 skupno s svojim bratom Janezom napadel in oropal 68letnega posestnika Franca Herica na poti iz Kamenshaka v Branoslavce. Stari Heric se je mudil pri posestniku Senčarju v Kamenshaku na obisku. Na povratu sta se mu pridružila brata Kosi. Starčka sta podrli med potjo na tla. Odvzela sta mu 110 Din gotovine in hranilno knjižico na 75 Din. Janeza Kosi so prijeli koj drugi dan po zločinu. Marca 1932 je bil v Mariboru obsojen na 1 leto in 6 mesecev ječe. Feliksa pa so šele pred nedavnim izsledili in zaprli. Poleg roparskega napada ima na vesti še dve pred zakonom neporavnani tatvini in je bil že 13krat predkaznovan. Sedaj je bil obsojen na 2 leti in 6 mesecev ječe.

Brezmejna drznost dveh obsojencev. Simon Bezjak, 23letni posestniški sin iz Kicarja pri Ptuj, in 25letni posest-

niški sin Matevž Kozel iz Velike Varnice, sta bila lansko leto zaprta na Ptuj. Prestajala sta kazen skrajja ločeno vsak v svoji celici. Bezjak je hitro ugotovil, da so križi na njegovem oknu sneti in samo prislonjeni, kar sta izvršila že njegova prednika, ki sta sedela v isti celici. Bezjak je pobegnil dvakrat skozi nezavarovano okno in se zopet vrnil po isti poti. Lani dne 25. novembra je bil premeščen Kozel k Bezjaku in takoj je bil tudi ta pridobljen za nočne zlete. Novembra in decembra sta uhajala omenjena skozi okno, se klatila po okoličici Ptuj in kradla kure in domače zajce. Nakradeno živo blago sta nosila na dom Bezjakovega brata, kjer sta se gostila. Dne 12. decembra sta se vračala z nočnega pohoda po Ljutomerski cesti nazaj v zapor. Srečala sta 17letnega pékovskega vaječca Feliksa Osojnika, ki je imel na hrbtu poln koš razne peke. Preiskala sta mu žepe ter koš in ga še osuvala. Vajenec je po pobegu napadalcev začel vpiti in kmalu so bili ljudje za lopovoma in so jima onemogočili neopažen pobeg v jetniško celico. Skrila sta se v mestu. Bezjak se je javil sam sodišču, Kozela pa so kmalu prignali orožniki. Opisane drzne izpade dveh obsojencev je obravnavalo mariborsko sodišče dne 20. marca. Bezjak in Kozel sta se zagovarjala radi ropa in petero tatvin. Pred sodniki je Bezjak vse priznal, Kozel pa tajil. Bezjaka so obsodili na 1 leto in 8 mesecev robije, Kozela na 2 leti in 4 mesece robije.

Napaden na povratku od občinske seje. Iz Osluševcev pri Veliki Nedelji se je vračal od občinske seje v noči Fr. Erlih, posestnik v Polencih. Na cesti so ga napadli neznanci iz zasede in so ga tako obdelali, da so ga morali prepeljati v bolnico v Ptuj.

Pet kmetov je ogoljufal. Pred mariborskimi sodniki je dajal zadnje dni odgovor 37letni Franc Veber, rojen v Framu pri Mariboru, po poklicu mesar brez posla. Ukvarjal se je s tihotapljenjem saharina. Naenkrat se je lotil brez vsakega denarja vinske kupčije. Ogoljufal je pet kmetov za 5000 l vina v skupni vrednosti 12.500 Din. Razven tega je še prodajal sode in zagrešil na ta način ogoljufijo v znesku 3000 Din. Prodajal je vino celo v Ljubljano. Eno od svojih žrtev, ki mu je pripeljala vino, je zvalil v krčmo, med tem časom je sam prodal vino in zginil z izkupičkom. V Slovenski Bistrici se je zglasil Veber pri krčmarici in je prosil 130 Din na posodo. Zastavil je paket s saharinom. Ker se drugi dan ni vrnil, je odprla gostilničarka zavoj. Po razvitju ni zadela na saharin, ampak na navadno zemljo! Veber je bil obsojen radi goljufije na 2 leti in 1 mesec ječe.

Samomor neznanke. V Zagorju ob Savi se je pognala z mosta v reko neznanca mladenka in utonila. Ko so jo potegnili iz Save, so ugotovili le toliko, da ima neznanca na desni roki šest prstov.

Bogokletno dejanje brez primere! V noči med 18. in 19. marcem je bogokletna roka podžagala evharistični križ na Novi gori na Dolenjskem. Križ je stal na najvišji točki župnije Škocjan, je bil 9 m visok, iz hrastovega lesa, belo pobarvan in v spomin jubilejnega leta odrešenja ter kot priprava na letošnji ev-

haristični kongres. Bogokletno dejanje je bilo izvršeno tik pred blagoslovitvijo. Ko so ljudje zvedeli, kaj se je zgodilo na versko tolikanj dobrem Dolenjskem, so jokali od žalosti nad toliko propalostjo ene surovine. Može so hitro posekali nov hrast in kmalu je stal na mestu podžaganega križa nov in za 2 m višji. Novi križ so slovesno blagoslovili med sviranjem godbe in prepevanjem cerkvenih pesmi.

Trikrat ušel in vendar prijet. V Studencih pri Mariboru je doma 26letni mehanik Mirkó Rijavec. Na Koroškem je premotil pod krinko premožnega trgovca hčerko bogatega hotelirja, da ga je poročila. Ml. loporočeni par se je odpeljal v očetovem avtomobilu v Split v Dalmacijo. Nevestin oče jima je dal na pot 5000 avstrijskih šilingov. Rijavcu so postala tla v Splitu prevročna, je pač zginil in njegova ženka je prijavila izgin policiji. Rijavca so prijeli na Sušaku v trenutku, ko je hotel smukniti v italijansko Reko. Na voznji iz Sušaka proti Gračacu je pobegnil orožnikoma iz vozečega vlaka. Goljufa Rijavca so zgrabili dne 20. marca v bližini Knina v Dalmaciji in so ga spravili v Split. Omenjenemu je uspelo trikrat, da se je odtegnil s pobegom roki pravice.

Nova cesarska palača v prestolici Abesinije. Abesinski cesar, kojega deželo ogrožajo sedaj Italijani z vojno, se je preselil te dni v čisto novo palačo, ki je zgrajena v angleškem slogu in je stala 250.000 angleških funtov. Cesar si je izvolil sam opremo palače. Celotno pohištvo je bilo kupljeno na Angleškem. Pri opremi je zastopano vsako razdobje angleške pohištvene umetnosti. Le par sob za tujce je opremljenih z modernim pohištvom. Palača poseda lastni kino, zelo obširno telefonsko napravo ter kopalnice, še plesna dvorana je v slogu, kakoršen je bil običajen v časih kralja Salomona.

Požar upepelil 900 hiš. V Lurku, 200 km od Mukdena v Mandžuriji, je uničil podtaknjen požar 900 hiš.

*

Slovenska Krajina.

Črensovci. Na zadnji živinski sejem je bilo prignane dosti živine, le kupcev ni bilo. Za bike se skoraj nihče ni zanimal. Živino so prodajali res po sramotno nizkih cenah. Na ta naš sejem prdejo navadno tudi trgovci s svojo robo, pa jim oblast ne dovoli prodajati, ker je pač to samo živinski sejem. Proti poldnevju pa le začno prodajati. Čudno! Ali naj občina izprosi dovoljenje tudi za kramarski sejem, ali pa naj se strogo drži dejstva, da sme biti marca le živinski sejem. — Še vedno pišemo! V Trnju je nekdo, ki vabi tudi sedaj v postu pivce in plesalce. Ali so take »plesne veselice« dovoljene, ki trajajo do prvih jutranjih ur? Oblast, zgani se!

Črensovci. V naši fari bomo imeli dve volišči: predsednik na volišču v Črensovcih bo g. Dobernik, ravnatelj meščanske šole v Lendavi, na Srednji Bistrici pa g. Križman, šolski upravitelj iz Dolnje Bistrice — Otroci na Dolnji Bistrici so se »naganjali«, posledica je bila, da je učenec Kolk obtežal z zlomljeno nogo. Za dalje časa se je šole rešil — V jeseni utopljeno Vinčec Rozo so našli sedaj v Muri in jo pokopali na domačem pokopališču na Dolnji Bist-

rici. Pokoj njeni duši! — Mlinarji radi spijo, hudobneži celo pravijo, da so mlinarjevi največji lenuhi, in zato n' čudo, da se je »vtopil« na Gornji Bistrici Smodišov mlin. Pa so ga srečno rešili. — Umor, ki se je izvršil v Mariboru, je tudi pri nas vzbudil zanimanje. Ubiti Gselman je imel namreč pri nas svoja dva otroka, pri sestri svoje žene. Vsi pomilujejo nesrečna otroka in sočustvujejo s pošteno družino. Pokojnega so poznali tudi pri nas kot mirnega in poštenega moža. Naj mu sveti večna luč!

Beltinci. Dne 12. marca je izdihnil svojo dušo posestnik in gostilničar Kreslin Josip. Pokojnik je bolehal dalje časa za mučno boleznijo, ki ga je priklenila na postelj in ni več vstal. Bil je dober soprog in oče svoji družini. Zapustil je užaloščeno soprogo in tri nepreskrbljene otroke. Pogreba se je udeležila velika množica znanih prijateljev in domačih ljudi. Pokojniku blag spomin in pokoj njegovi duši! Preostalim naše iskreno sožalje! — Ob smrti Kreslina moramo pripomniti, da je sedaj umrl tretji gostilničar. Vsako leto je eden izdihnil in sedaj je prišla smrt še na njega.

Turnišče. Veleposestvo v Beltincih je ponudilo naši občini 50 centov semenskega krompirja, 1 cent po 60 Din. Sicer smo zelo veseli, da pridejo naši kmetovalci do dobrega semenskega krompirja, vendar se nam pa zdi ta cena semenskega krompirja previsoka, ker se cent krompirja pri naših kmetovalcih doma prodaja po 35 do 40 Din. Radi previsoke cene si marsikateri kmetovalec, dasi bi zelo rad, ne bo mogel nabavit semenskega krompirja, ker je med našim ljudstvom res bore malo denarja. — Umrla je pri nas Baka Julia, po domače: Čižmarova, v visoki starosti in po mučni, štiriletni bolezni. Pokoj njeni duši! — Poštni avtobus je po presledku več dn. začel zopet redno voziti. Avtobus ni vozil radi udiranja ceste od Genterovcev do Ledave. Sedaj se je cesta nekoliko izboljšala in se je vpustil redni promet potnikov in pošte, kar nas zelo veseli.

Turnišče. V bližnjih Gomilicah smo imeli na Jožefovo zelo lepo in redko slovesnost. Izvršila se je namreč blagoslovitev razpela, ki je bilo postavljeno na novo že lansko leto. Blagoslovitev je izvršil vlč. g. Ivan Jerič, dekan in župnik turniški. — Umrl je pri nas posestnik Horvat Janez v visoki starosti in po daljšem bolehanju. Pokoj njegovi duši, ostalim naše sožalje! — V bližnji Nedelici so pokopali dne 20. t. m. Rožo Štefanec, po domače Bučkašovo. Pokojnica je le nekaj časa bolehal za težko in mučno boleznijo. Zapustila je tri mlade otroke in žalostnega soproga. Pokojnici blag spomin in pokoj njeni duši, preostalim naše iskreno sožalje!

Lipa. Pri nas je priredila odrasla mladina igro. Vse je šlo v najboljšem redu in tudi gledalcev je bila polna šolska soba. Sredi igre pa se je nenadoma vnela zavesa od karbidne svetilke. Med gledalci je nastala velika panika. Da se ni vnel oder, se je treba zahvaliti prisotnosti duha enega učitelja, ki je naglo strgal zaveso in je pogasl ogenj. Ljudje so se kmalu pomirili in igra je v najboljšem redu bita odigrana. Odrasli mladini iskreno čestitamo!

Sobota. Kakor izvemo, je bil g. ing. Lah Jožef premeščen od tukajšnjega srezkega cestnega odbora po službeni potrebi v Ptuj. Njegov odhod je presenetil mnoge njegove znance in prijatelje. Bil je splošno priljubljen. Na novem mestu mu želimo obilo sreče! — Dne 17. marca se je vršila ob pol 10. uri v Soboti redna letna skupščina srezkega odbora Rdečega križa. Skupščina je potekla v najlepšem re-

du. — Kakor čujemo, so premeščeni iz našega sreza sledeči šolski upravitelji: g. Boko iz Strukovec v Loko, g. Antauer iz Tišine v Trebnje in g. Filo iz Markovec v Šmarjeto ob Pesnici. K tej vesti pripominjamo: G. Antauer in g. Filo sta velika narodna vzgojitelja in pobornika zadružne misli v Slovenski krajini. Oba sta že starejša gospoda. G. Antauer je tudi znan predavatelj v čebelarški stroki in izguba g. Antauerja bi v živo zadela naše čebelarje.

Duga ves. Vršila se je razprodaja obcestnih murv, ki so jih kupci že skoro vse posekali. Kakor smo že na tem mestu poročali, se bo vršilo sajenje sadik. Izkopane so že jame za saditev in ta ukrep cestnega odbora moramo re. pohvaliti.

Bogojina. Dne 20. t. m. se je vršil živinski in kramarski sejem. Prignane je bilo veliko število živine in prišlo je mnogo kramarjev. Vendar pa sejem ni kazal tiste živahnosti v kupčijah, kakor je to bilo pred leti. Ko bi le bila že skoro končana kriza!

Vojakom novincem!

Fantje! Spet prihaja spomlad in nam naznanja čas slovesa. Kakor meseci hitro so zbežala leta, ko smo se stopivši iz šole začeli vežbati s krampom in koso. Zdaj pa nas kliče draga domovina, da se izvežbamo kot vojaki v njeno obrambo. Tovariši! Težko bo slovo od zelenih gričev in dolin lepe Slovenije. Gremo v druge kraje širne naše države, da zadostimo svoji dolžnosti. Fantje! Ko bomo letos odhajali v vojaško službo, ne bomo pijani razgrajali in kleli, ampak z veselim obrazom in lahkim korakom bomo zapeli pesem radosti in mladosti.

Sv. Anton na Pohorju. Volk nam je šel skozi farno. Tukaj na Pohorju kriza še hujše pritiska ko drugod.

Št. Peter pri Mariboru. Preteklo nedeljo se je vršil sklep šestega gospodnjško-kmetijskega tečaja, združenega z razstavo, ki ga vodijo tukajšnje šolske sestre. Tečaj je obiskovalo 13 gojenk. Iz teh tečajev je izšlo že nad 75 bodočih gospodinj. Gojenke so ob sklepu pokazale, koliko znanja so si pridobile v tem kratkem času ter potrdile, da so res pazljivo in marljivo se učile in sledile vsestranskemu pouku. Hvala gre tudi šolskim sestram, zlasti še voditeljici tečajev s. Gabrieli, ki polagajo mnogo truda in ljubezni pri vzgoji bodočih slovenskih gospodinj. Sklepne slovesnosti so se udeležili med drugimi tudi srezki šolski nadzornik g. Tomažič, ki se je zelo pohvalno izjavil o lepo dovršenem tečaju ter izrekel zahvalo šolskim sestram za njihovo vzgojno delo za šoli odraslo mladino, dalje zdravnik g. dr. P. Hlar, ki je gojenke poučeval v zdravstvu, domači župnik in še drugi povabljeni gostje.

Sv. Anton v Slov. goricah. Zločinci živijo tu med nami. To pričajo tatvine, ki so se znova začele ponavljati. Zlasti pa poštene ljudi strašijo še hujša zlodejstva, to so požigi od zločinske roke. Ni še leto dni, ko je v naši župniji petkrat gorelo. Nobenkrat ne gre za kako nesrečo, temveč vsakokrat za zločin. Najpodlejše je ravnal hudodelec, ki je dne 15. marca zažgal domačijo želarja Fekonja Jožefa na

Vanetini, očeta 11 nepreskrbljenih otrok. Lani v avgustu je to hiša doletela odlika, da je detetemu sinu kumoval pri krstu Nj. Vel. kralj po svojem zastopniku. Zdaj pa je po zločinski r ki prav ob vse. Zgorela je hiša, vsa poslopja, 4 glave živine, svinje, kokoši, vse. V silni naglici so komaj rešili vse otroke, zakaž v dobri minuti je velikanski plamen zajel slamnate strehe in v hipu zaprl vse izhode. Nesrečna dobra družina zasluži vso pomoč. Škoda se težko dovolj visoko preceni, brez ozira na gorje in strah. Ljudje pravijo, da je generalni štab naših požigalcev istoveten z generalnim štabom slovenjgoriških tatov. Tudi pravijo, da božji mlin meljejo počasi, toda silno natančno, to se pravi, da bodo enkrat zgrabili in dolro zmleli tudi naše »veleprefrigané« domače lopove.

Zgornja Polskava. Morda že veste, da je postala naša Zgornja Polskava že lansko leto bolj ponosna in slavna, ker je namreč sedaj središče, to je sedež novo združene občine Polskava. Naši spodnji sosede so nam to malo zamerali. Toda sčasoma se bomo že pobotali, tako da bo na obe strani prav, samo da bi te ščentane krize ne bilo, pa je je čimdalje več, kakor kakšne nalezljive bolezni. Sprašujemo se v skrbeh, kaj bo, če ji zdravniki, ki se trudijo okoli nje, ne bodo prišli v okoli. Pravijo, da je upanja zelo malo. Drugače smo še kljub vsem stiskam bolj vesele narave, čeravno nam gre včasih tudi na jok, kadar namreč ogledujemo razne dražbene oklice na občinski deski.

Šmartno ob Paki (Nenavaden družinski blagoslov.) Nekemu ubogemu delavcu v tej župniji se je rodil te dni 17. otrok. Poseduje malo hišico in košček zemlje. Od otrok jih živi 15; v teh hudih časih imajo težko življenje. Matera in zdravnik bi zanimalo, da sedaj rojeno 17. dete ni kaka slabotna, življenja nezmožna stvarca, temveč izredno dobro razvita in močna deklica s polnim ličcem. Poroka je bila pred 25 leti, mati je sedaj stara 45 let, mož pa eno leto več. Takšna uboga, z bogatim potomstvom obdarovana družina bi pač zaslužila kako javno, banovinsko ali državno podporo, kakor se to vrši po drugih državah.

Vrt v zgodnji pomladi.

Pridna vrtnarica komaj čaka, da se umakne sneg in se zemlja v njenem vrtiču osuši. Že jo vidimo z lopato, motiko in grabljami med gredicami. Mesec marec je navadno najprimernejši čas, da pripravimo vrt in posejemo zgodnjo zelenjad. Tudi februar nam je že včasih naklonjen, a nam še kaj rad ponagaja z novim snegom ali mrazom.

Treba je pač počakati, da se zemlja osuši. Takrat jo pripravimo za prve setve. Zemljo enakomerno pognojimo in globoko prekopljemo (preštihamo), če nismo tega storili že v jeseni, kar je seveda boljše. Jeseni smo zemljo pustili v grudah in je sedaj ni treba nanovo prekopavati, temveč jo samo dobro zrahljamo z grabljami. Jesensko gnojenje in obdelovanje je zlasti priporočljivo za težko, ilovnato zemljo in se s tem doseže večje uspehe kot s pomladnim prekopavanjem. Z lesenimi ali železnimi grabljami prst zravnamo in dobro zrahljamo ter napravimo približno 1.20 m široke gredice. Prikladna je ta širina radi tega, ker lahko posegamo od obeh strani do srede grede in ni treba stopati nanjo.

Zgodnjo zelenjad posejemo v tople grede, katere pripravimo koncem februarja ali začetkom marca, kakor je pač vreme, ali pa kar v zabožčke, ki jih imamo na oknih ali kje v sobi, da imajo dovolj svetlobe. Pozneje rastlinice presadimo na vrtno grede.

Zelje, karfijolo, ohrovt in kolerabo sejemo v tople grede ali v druge pripravljene zabožčke. Ko so dovolj razvite, jih presadimo na vrt. Ugaja jim globoka, vlažna, rodovitna zemlja, močno gnojena z uležanim gnojem ali kompostom.

Zelje in ohrovt sejemo v marcu in ga presadimo v aprilu. Karfijola je precej izbirčna in uspeva v vlažni, dobro gnojena zemlji, kjer že par let niso rasle kapusnice (zelje, ohrovt, koleraba i. dr.). Koleraba pa ljubi bolj rahlo, a rodovitno in vlažno zemljo, gnojeno s starim gnojem, oziroma obdelano v jeseni. Sejemo jo tudi v marcu in presadimo, ko se nam ni več bati mraza.

Solato (berivko, ki jo nabiramo, ko napravi par listkov) sejemo gosto, na zelo solčne, dobro pripravljene gredice, glavno solato pa v tople grede ali tudi na sončno, zavetno mesto, če jo hočemo imeti zgodaj. To sejemo redko, da so sadike čvrste. Z nekaj lističi jo presadimo 20 do 30 cm narazen na dobro pripravljene gredice. Ponekod sejejo solato bolj redko in jo pozneje še prepulijo. A na ta način ne napravi tako lepih glav kakor presajena.

Špinača uspeva na rahli, s starim gnojem ali kompostom gnojena zemlji. Če jo sejemo v marcu, jo že v maju lahko uporabljamo, za jesensko potrebo je pa avgustova setev. Korenček vzkali šele v treh do štirih tednih, zato sejemo med njega berivko, ki jo že porabimo, predno se korenje razraste. Pozneje ga prepulimo, da se rastline lepše razvijejo. Isto je s setvijo petršilja, ki je precej neobčutljiv. Za prvo rabo ga lahko pustimo čez zimo v zemlji. Zeleno pa moramo sejati v zabožčke in ne kakor petršilj in korenje, na stalno gredo. Šele pozneje, ko se dobro ukorenini, jo presadimo. Rdeča pesa in redkev hočeta dobre, jeseni pognojene zemlje in zavetno, sončno lego. Grah lahko sejemo zelo zgodaj in mu ugaja, če pognojimo grede par tednov prej s pepelom. Sejemo ga večkrat v pomladi, lahko vsake 3 do 4 tedne.

Čebula mora imeti sončen kraj in jeseni pripravljeno zemljo. Najkasneje do srede marca jo posejemo in ko ozeleni, jo prepulimo. Treba jo je pridno pletiti in okopavati. Lepši pridelek dobimo, če jo sejemo v tople grede in jo aprila presadimo na vrtno gredo ter ji koreninice priščipnemo. V zemljo pridejo samo korenine.

Paradižnike sejemo v tople grede ali v zabožčke. Presajati jih ni varno do srede maja. Ugaja jim kompostna zemlja in južna lega.

Posejemo tudi cvetice: astre ali kapucinke, petunije, cinije, fajgeljne ali šeboje, nageljne in druge. Bolje pa je sejati seme v lončke in tople grede ter pozneje presaditi.

Spomladi je treba tudi sobne rastline presaditi. Rabijo novo prst in večje lončke. Korenin ne ščipljemo, razen če so bolne. Nove lonce par ur namakamo, stare umijemo in osušimo. Na dnu lončka damo črepinjo, nato nekaj dobrega govejega, konjskega ali kurjega gnoja. Prst in nato cvetico, ki ne sme priti pregloboko. Dosujemo prsti in jo pritisnemo okrog in okrog. Za en prst prostora v loncu pustimo za zalivanje. Pelargonije in fuksije lahko obrežemo, a vedno nad mestom, kjer odganjajo, da se rana hitro zaceli.

Nekaj o kokoših.

Vsaki gospodinja je lahko njena kokošja družinica v veselje. Marsikak dinar ji prinese, ko ga morda najbolj potrebuje. Razen tega pa ima okusno meso, jajca in še perje za lastno uporabo.

Zato je dobro, da se vsaka gospodinja zanima za kokošjerejo, ker le potem bo dosegla uspehe s svojim delom. Niso namreč vse kokoši enake. Ene nam dajo okusno meso, a so slabe jajčarice, druge obratno, nekatere pa nam nudijo oboje.

Plemenskega petelina moramo izmenjati vsaki dve leti. Če hočemo imeti dosti jajc, je treba imeti mlade, močne živali. Skrbeti je za zgodnjo valitev. Jajca za valjenje morajo biti od najboljših jajčaric in ne prestara. Prostor za valjenje naj bo suh, zračen, ne premrzel in na mirnem kraju. Nad 15 jajc ne dajaj valiti, ke jih koklja težko pokrije. Preskrbeti ji moramo tudi zadostno hrano, zlasti zrnja in včasih kaj mehkega ter dovolj sveže vode. Hrane ni treba postaviti takoj zraven gnezda, ker je dobro, če se žival nekoliko izprehodi.

V šestih dneh se že lahko razberejo oplojena jajca. Vzemi ga iz gnezda, ga umij v topli vodi, zbršiš in obrni proti svetlobi: Če vidiš temno piko z razpredenimi žilicami, je jajce oplojeno. Če je popolnoma prosojno, ni oplojeno in ga še lahko porabiš. Če pa ima temno liso, a brez žilic, je zarodek nepravilen. Tako jajce začne gniti.

Po treh tednih se izvale piščančki. Če pa ostane še kaj jajc, za katere ne vemo, če so v njih živa bitja ali ne, jih denemo v 40° C toplo vodo. Ako je življenje v njih, se jajca premaknejo. Vzememo jih iz vode, jih zbršimo in naredimo zelo previdno v jajce zarezo z nožem ter ga damo pod kokljo. Če v par dnevih ni živalice iz lupine, je splah ne bo.

Piščančke krmimo z drobtinicami, s pšenom, z zdrobljeno pšenico, ovsom in drugim, če se privadijo zrnja. Tudi zelenjave jim moramo dati. Pijačo, svežo vodo, damo v plitvo posodico, da ne morejo živalice utoniti.

Paziti moramo tudi, da mali občutljivci ne trpe mraza in mokrote. Če je toplo in sončno, so lahko zunaj, kar ugodno vpliva nanje. Mokrota in mraz jim pa seveda škodita. Če koklja tudi ob slabem vremenu le preveč sili ven, ji damo nekaj peska ali prsti, da lahko brska, in dovolj hrane. Ko potresamo piščančkom krmo, se kaj rade prkradejo ostale kokoši v goste. Zato je dobro napraviti posebne kurnike ali primerne pletene koše, kjer mladiči jedo, a starejše ne morejo zraven.

Aprilska piščeta jeseni že neso. Gospodinja mora skrbeti za dobro hrano, za snažen in dovolj velik prostor, da se živalice lahko razvijajo. Le potem bo imela koristi od njih.

Likanje perila.

(Nadaljevanje.)

Za likanje nam služi likalnik na oglje, na vroče železo ali na električni tok. Pri nas pride najbolj v poštev likalnik z ogljem ali tudi z vročim železom. Oglje sicer ni posebno priporočljivo zdravju, a je kljub temu za naše razmere najprikrajnejše. Prijetno, hitro in veliko manj utrudljivo je likanje z elektriko, ki pa precej stane in razen tega ni povsod električnega toka, da bi se ga poslužili.

Likamo na navadni mizi ali na likalni deski, ki mora biti prevlečena z mehko podlago. Pripravljena mora biti posoda z vodo in snaž-

na krpa, da jo lahko vzamemo v roko, če je treba.

Perilo, ki ga hočemo likati, mora biti navlaženo. Poškropimo ga lahko zvečer, ga trdno zložimo in zjutraj zlikamo. Vsaj nekaj ur mora biti navlaženo, da se vlaga enakomerno porazdeli. Če pa vsega perila ne moremo zlikati hkrati, ga damo posušiti, ker nam lahko vsled tega splesni.

Vsak kos perila enakomerno in skrbno potegnemo po n'tih, predno začnemo likati. Belo perilo likamo na pravi strani. Ako pa je okrašeno s kakršnokoli vezenino, bodisi z monogrami ali s čim podobnim, ga obrnemo narobe, podložimo s flanelo in zlikamo. S tem vezeni motiv lepo odčrtnemo. Vsako ročno delo: prtiče, prte, vezeno telesno in posteljno perilo vedno likamo narobe. Da lepo zlikamo vezenino, mora biti ta zelo vlažna in likalnik vroč, vendar ne toliko, da bi žgal. Tudi čipke likamo na narobni strani, ker so potem veliko lepše. Treba jih je tudi dobro nategniti, a pri tem paziti, da se ne raztrgajo.

Če se perilo vsled prevročega železa zapali, ga hitro zperemo z mrzlo vodo in ga posušimo, če le mogoče na soncu.

Navadne prte, prtiče, brisače, robce in podobno likamo na pravi strani in zložimo tako, da so robovi drug na drugem in zaznamovan vogel na vrhu. Moško srajco začnemo likati pri rokavih: najprej zapestje, potem rokave. Nato je na vrsti napečje, stan, ovratnik in oprsje. Ovratnik in oprsje likamo na pravi in na narobni strani.

Kakor moške srajce, likamo tudi ženske bluze. Žensko obleko ali krilo najlepše zlikamo na ozki likalni deski, kamor jo natakemo. Zlikani del pomikamo po deski od sebe. Volnene obleke likamo na pravi strani s pomočjo mokre krpe. Če ne uporabljamo krpe, ali če je presuha, dobi blago blesk.

Predno spravimo perilo v omaro, ga moramo dobro posušiti. Nato raztrgane kose razberemo ter jih zakrpamo. Vsak gumb in tudi najmanjšo luknjico je treba zašiti, predno perilo shranimo. Vsaka sama ve, kako neprijetno je šivati gumb ali krpati luknjico, ko je treba perilo obleči. Nobena stvar pa moza tudi tako ne draži, kakor srajca ali hlače brez gumba, zlasti še, če se mu kam mudi. Zato mora vsaka skrbna žena paziti, da je v omari za perilo res vsepovsod red.

Kuhinja.

Fižolova juha. Fižol namoči, zavri in nato takoj odcedi. Zalij ga s toplo vodo, osoli in skuhaj do mehkega. Kuhanega pretlači s fižolovko vred. Daj ga v drug lonec in pridenj lovorjev list, ščep popra in majaronovih plev ter nekoliko okisaj. Ko vse povre, vlij na opečene kruhove rezine.

Sirovi štruklji. Napravi vlečeno testo: pol l moke, 1 osminko l mlačne vode in pol žlice masti, 1 jajce, nekoliko soli, dobro pregneti, pokrij in pusti počivati. Med tem pripravi nadev: zmešaj četrt l kisle smetane z 1 osminko l pšeničnega zdroba, prideni l četrt kg sira iz kislega mleka, 2 rumenjaka in sneg dveh boljakov. Testo razvaljaj, namaži z žlico olja, ga raztegni in razvleci. Pomaži s pravljenim nadevom in potresi s pestjo krušnih drobtin. Nato testo zvij in ga zavij v namočen ter ožet prtič. Poveži nar. h'o z nitjo in daj štruklje kuhati v osoljen krop v široko posodo. Kuhajo se pol ure. Nato jih razreži in zabeli z maslom, na katerem si zarumenila krušnih drobtin.